

УДК 711.57

аспірант, Саєнко Д. М.,
Одеська державна академія будівництва та архітектури,
densayenko@ gmail.com
orcid.org/0000-0002-8120-3381

ДОСВІД ДАНІЇ ТА ФРАНЦІЇ У ПРОЕКТУВАННІ ДИТЯЧИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація: у статті розглянуто особливості архітектурної організації дитячих дошкільних закладів на території європейських країн, зокрема в Данії і Франції. Особливу увагу в дослідженні приділено вивченню шляхів організації закладів дошкільної освіти в умовах ущільненої міської забудови в історичних та сформованих міських районах. Також стаття спрямована на пошук індивідуальних проектних рішень дитячих садків, які розкривають регіональні особливості та місцеві традиції, відповідають сучасним освітнім та виховним програмам, відображають передові тенденції в проектуванні дитячих дошкільних закладів.

Ключові слова: дитячий дошкільний заклад, вбудовано-прибудований тип, дитячий садок, заклад освіти, архітектура.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні основний фонд функціонуючих дитячих дошкільних закладів складається з будівель побудованих та типовими індустріальними проектами другої половини минулого століття [1–5]. Безумовно, що за цей значний проміжок часу в нашій країні відбулося багато змін. В першу чергу відбулося ущільнення міської тканини і, як наслідок, майже немає вільних територій для будівництва закладів обслуговування [6–9]. Ринкові відносини, капіталізація та прагнення створити максимальну кількість житлових метрів призвели до появи нових районів з ущільненою висотною житловою забудовою, яка здебільшого заселена молодими сім'ями, а питання обслуговування цих територій закладами дошкільної освіти поки що залишається відкритими [10–16]. Отже усвідомлюючи, що минулий проектний підхід до вирішення архітектурної організації закладів дошкільної освіти не в змозі задовольнити сучасні умови і потреби, необхідно звернутися до світового досвіду, переосмислити його та виокремити позитивні та негативні риси для подальшої їх інтеграції в нашій країні.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи закордонний досвід проектування дитячих дошкільних закладів, безумовно, необхідно звернути увагу на дитячі садки Данії. Дитячий садок Forfatterhuset Kindergarten, запроектований бюро SOBE в 2014 р. і розташований в м. Копенгаген (Данія),

має загальну площу 1927 м² та розрахований на перебування 160 дітей (рис. 1).

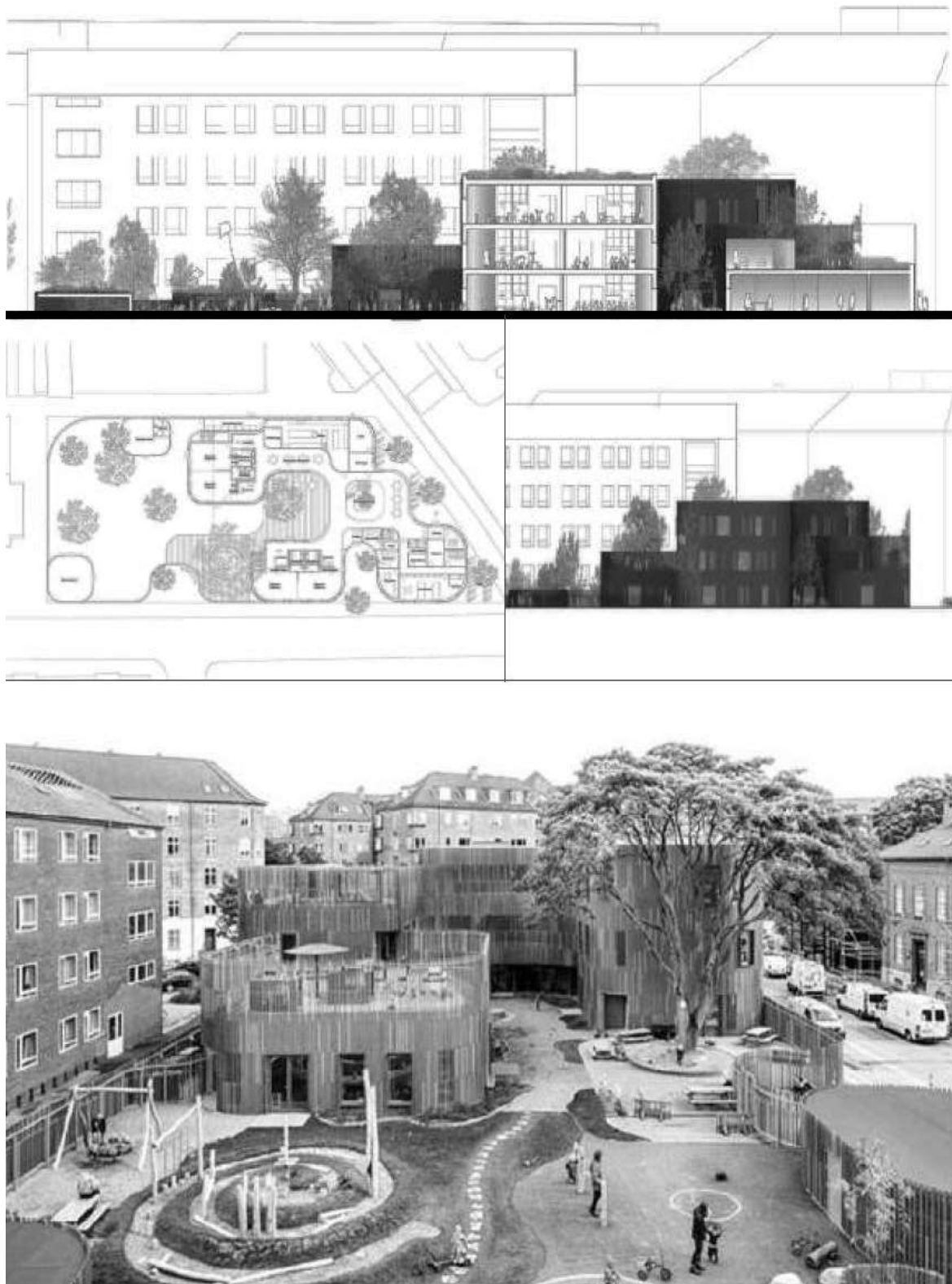

Рис. 1. Садок Forfatterhuset Kindergarten, Копенгаген, Данія, COBE, 2014 р.

Дитячий заклад складається з п'яти невеликих об'ємів-будинків з оригінальним покриттям-оболонкою фасадів, зеленими дахами та садами, які в сукупності створюють індивідуальний і новий образ дитячого садку Копенгагену. Задум архітекторів передбачав, що дитячий садок Forfatterhuset Kindergarten, розташований в ущільненій історичній забудові міста, повинен внести відчуття нового та контрастного до історично сформованого архітектурно-містобудівного середовища. Фасад дитячого садка містить чітке кольорове посилення до будівель з червоної цегли даного району, але замість використання традиційної горизонтальної цегли, фасад та паркан території складається з вертикальних дерев'яних ламелей, які водночас з декоративною функцією виконують функцію сонцезахисту [17].

Іншим цікавим прикладом слугує дитячий центр "Children's Home of the Future", запроектований в 2014 р. архітектурним бюро SEBRA в Копенгагені (Данія), який налічує 1500 м² загальної площі та є ілюстрацією новаторського проекту нового типу 24-годинного центру догляду за маргіналізованими дітьми (рис. 2). За допомогою декоративної плитки та деревини, архітекторам вдалося обіграти традиційні елементи та форми будівлі для створення домашнього середовища, зосередженого на особливих потребах дітей-мешканців. Архітектурний вигляд дитячого будинку майбутнього поєднав в собі поняття та уявлення про безпечне середовище традиційного житла з новими педагогічними ідеями про те, яким цей простір повинен бути сьогодні [18].

Обов'язкова освіта у Франції починається з шести років, однак кожна дитина з трьох років може відвідувати дитячий садок. Уряд Франції сподівається, що завдяки новій реформі освіти країні вдасться виростити нове покоління, початок обов'язкової освіти якого знизили з шести до трьох років. Згідно нових положень реформи, з вересня 2019 року всі діти у Франції, які досягли трирічного віку, повинні будуть відвідувати дитячий садок. Прикладом французького дошкільного закладу, який наглядно ілюструє вдале рішення щодо проектування в міських районах з щільною забудовою, слугує побудований в 2010 р. в м. Париж (Франція) дитячий садок "Picard" (рис. 3). Архітекторам ВР ARCHITECTURES вдалося запроектувати 2-х поверховий дитячий садок в тісному проміжку між висотними житловими 6-и та 9-и поверховими будинками. Завдяки відправним містобудівним умовам, планувальне рішення дошкільної будівлі отримало закручену навколо себе композицію, схематично схожу на равлик [19].

Також заслуговує особливої уваги запроектований архітектурною фірмою Honderlatte Laporte Architectes сучасний дитячий центр Giraffe Childcare Center в м. Булонь-Бийанкур (Франція), який розташувався в ущільненому та сформованому міському середовищі (рис. 4).

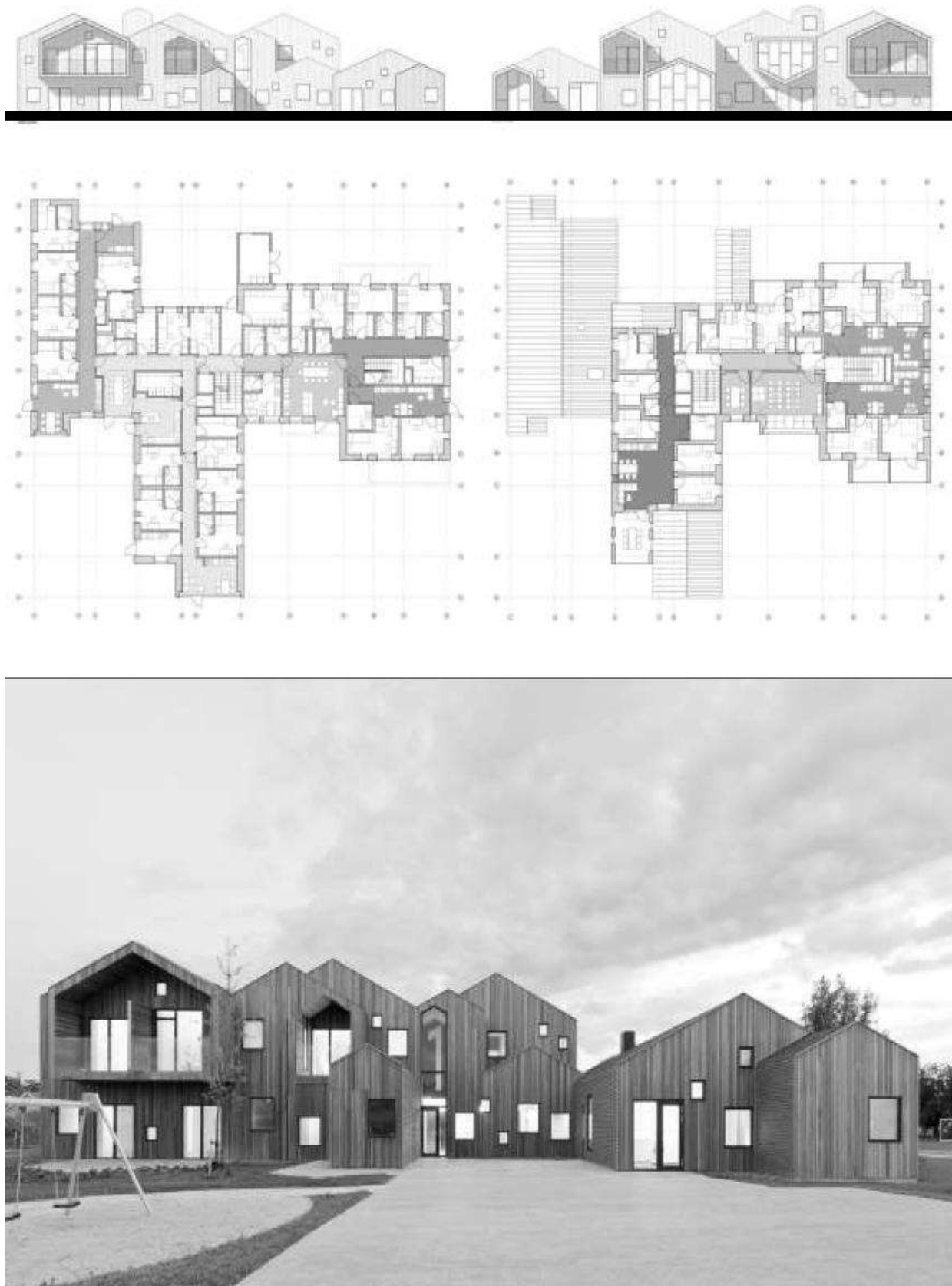

Рис. 2. Children's Home of the Future, Копенгаген, Данія, СЕВРА, 2014 р.

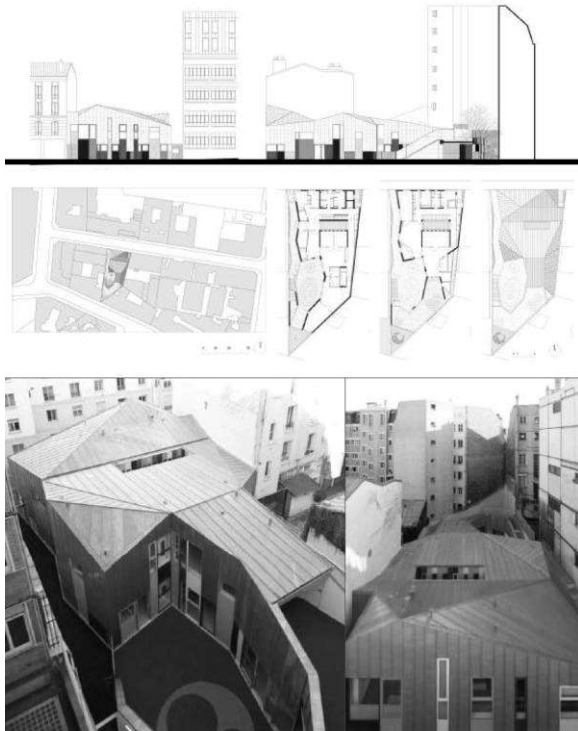

Рис. 3. Дитячий садок PICARD, Париж, Франція, BP ARCHITECTURES, 2010 р.

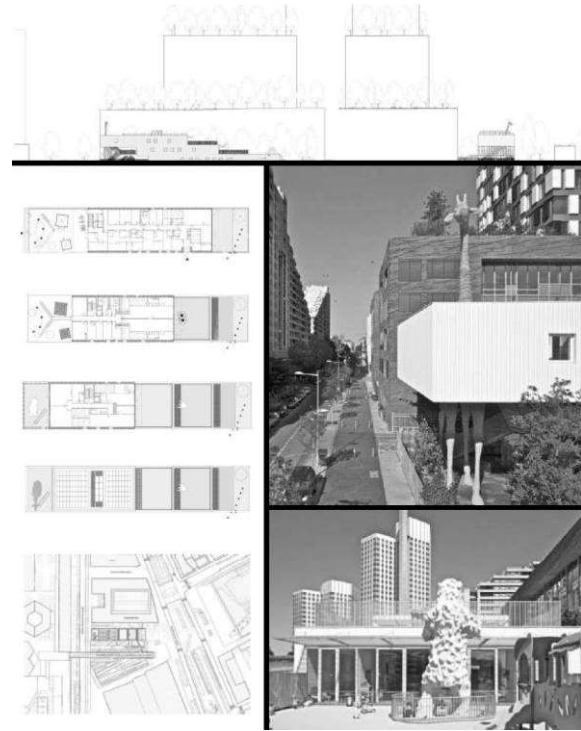

Рис. 4. Giraffe Childcare Center, Булонь-Бийанкур, Франція, Hondelatte Laporte Architectes, 2012 р.

Метою авторів проекту було створити міський пейзаж цікавий для дітей. Реалізація задуму відбулася шляхом матеріалізації уяви та фантазії дітей – здається, що будівлю підтримує величезний жираф, який харчується листям оточуючих його дерев, а по території бродять білі ведмеді. Проект являє собою оригінальне поєднання сучасної архітектури з історичним контекстом оточуючого архітектурно-містобудівного середовища. Фасади будівлі виконані з білого рифленого заліза, що забезпечує відповідний мінімалістський фон для масштабних сюрреалістичних скульптур диких тварин. Будівля змінює свою ідентичність і сама стає пейзажем – метафорою міських джунглів, де рослини і дикі тварини стають природною і невід'ємною частиною архітектури об'єкта. Унікальний об'єкт передбачає дитячий сад, розрахований на 60 дітей і ясла на 20 ліжко-місць [20].

Висновок. Проведене в межах статті дослідження сучасного досвіду проектування дитячих дошкільних закладів у європейських країнах свідчить про основний вектор розвитку у вигляді індивідуального проектного підходу до формування закладів дошкільної освіти: відмова від типових проектів, урахування регіональних, місцевих, містобудівних, демографічних, соціальних та інших умов, очікувань та потреб у кожному окремому випадку. Європейські

дитячі дошкільні заклади сьогодні втілюють провідні світові освітні принципи, створюють умови для розвитку особистості дитини, виховання та формування всебічно обдарованої та талановитої молоді, наступних поколінь. Архітектура подібних дитячих дошкільних закладів, безумовно, повинна відповідати (і відповідає) цим педагогічним завданням – побудована в дусі сучасного розвитку, естетично виразна, співмасштабна дитині, індивідуальна та насичена, здатна викликати позитивні емоції, не залишає байдужою та ін. Українським проектувальникам потрібно багато в чому повчитися у представленому досвіді, необхідно змінити стандартний і типовий підхід, навчитись створювати освітній простір XXI сторіччя, а не минулого.

Список літератури

1. Щетинина Н. Н. Типология и проектирование детских яслей-садов. Архитектура СССР. 1976. № 10. С. 16 – 21.
2. Блохина Н. Б., Вихрова Л. Т., Давыдова Г. М. Детские дошкольные учреждения. Москва: Стройиздат, 1971. 190 с.
3. Ковальська Г. Л. Реорганізація мережі навчальних закладів у кварталах історичної забудови. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2015. № 41. С. 95–98.
4. Ковальська Г. Л. Комплексне формування закладів освіти в центральних і приміських зонах. Досвід та перспективи розвитку міст України. 2010. № 18. С. 158 – 167.
5. Ковальская Г. Л. Проблемы комплексной организации сети учебных заведений в уплотненной жилой застройке. Проблемы инновационного биосферно-совместимого социально-экономического развития в строительном, жилищно-коммунальном и дорожном комплексах: материалы 3-й межд. науч.-практ. конференции. Брянск: Брян. гос. инженер.-технол. акад., 2013. С. 57 – 62.
6. Ковальська Г. Л. Архітурне проектування навчальних закладів: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т буд. і арх. Київ: КНУБА, 2010. 148 с.
7. Ковальська Г. Л. Особливості проектування та будівництва вбудовано-прибудованих дошкільних навчальних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2015. № 40. С. 378–383.
8. Ковальський Л. Н. Архитектура учебно-воспитательных зданий. Киев: Будивельник, 1988. 162 с.
9. Демин Н. М. Управление развитием градостроительных систем. Киев: Будивельник, 1991. 184 с.
10. Ковальський Л. М., Лях В. М., Дмитренко А. Ю., Ковальська Г. Л. Типологія громадських будинків і споруд: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т буд. і арх. Київ: Основа, 2012. 272 с.

11. Ковальська Г. Л. Розвиток системи навчальних закладів у різних містобудівних умовах. Управління розвитком складних систем. 2015. № 24. С. 118–124.
12. Змеул С. Г. Новые типы зданий детских дошкольных учреждений: автореф. дис. ... д-ра арх.: 18.00.02 / Моск. архит. ин-т. Москва, 1988. 24 с.
13. Юрчишин О. М. Об'єкти дитячого дошкільного та позашкільного виховання надмалої місткості в житловому середовищі: автореф. дис. ... канд. арх.: 18.00.02 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2009. 24 с.
14. Толчкова В. М. Динамика потребности в местах в детских дошкольных учреждениях. Проблемы управления планировочным развитием города. 1991. № 3. С. 43–50.
15. Філатова Л. О., Губов Б. М., Воробйов І. Г. Передумови та напрямки пристосування будівель дошкільних закладів для нових функцій. Перспективні напрямки проектування житлових та громадських будинків. 1998. № 5. С. 21 – 30.
16. Юрчишин О. М., Гнесь І. П., Лучко Л. І. Проектування дитячих дошкільних закладів: навч. посіб. / Нац. унів. «Львівська політехніка». Львів: Нац. унів. «Львівська політехніка», 2011. 152 с.
17. Дитячий садок Forfatterhuset Kindergarten, Копенгаген, Данія. URL: <http://www.floornature.com/blog/forfatterhuset-kindergarten-by-danish-architects-cobe-10411/> (дата звернення: 12.11.2018).
18. Дитячий центр Children's Home of the Future, Копенгаген, Данія. URL: <https://www.archdaily.com/570664/children-s-home-cebra> (дата звернення: 12.11.2018).
19. Дитячий садок PICARD, Париж, Франція. URL: <https://divisare.com/projects/158961-bp-architectures-guillaume-grasset-picard-nursey> (дата звернення: 13.11.2018).
20. Дитячий садок Giraffe Childcare Center, Булонь-Бийанкур, Франція. URL: <https://www.dezeen.com/2013/01/10/giraffe-childcare-centre-by-hondelatte-laporte-architectes/> (дата звернення: 12.11.2018).

Аннотация

Аспирант Саенко Д. Н. Одесская государственная академия строительства и архитектуры.

Опыт Дании и Франции в проектировании детских дошкольных учреждениях.

В статье рассмотрены особенности архитектурной организации детских дошкольных учреждений на территории европейских стран, в частности в Дании и Франции. Особое внимание в исследовании уделено изучению путей

организации учреждений дошкольного образования в условиях уплотненной городской застройки в исторических и сложившихся городских районах. Также статья направлена на поиск индивидуальных проектных решений детских садов, которые раскрывают региональные особенности и местные традиции, отвечают современным образовательным и воспитательным программам, отражают передовые тенденции в проектировании детских дошкольных учреждений.

Ключевые слова: детское дошкольное учреждение, встроенно-пристроенный тип, детский сад, учебное заведение, архитектура.

Annotation

Graduate student Saienko D. N. Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture.

The experience of Denmark and France in the design of children preschool establishments.

The article discusses the features of the architectural organization of preschool institutions in European countries, in particular in Denmark and France. Particular attention is paid to the study of ways of organizing institutions of preschool education in conditions of dense urban development in historical and established urban areas. The article also aims to find individual design solutions for kindergartens that reveal regional characteristics and local traditions, respond to modern educational and educational programs, and reflect advanced trends in the design of preschool institutions. Today in Ukraine the main fund of functioning preschool establishments consists of buildings constructed and typical industrial projects of the second half of the last century. Certainly, for this considerable period of time in our country there have been many changes. First of all, there was a seal of urban fabric, and as a result, there are almost no free territories for the construction of service facilities. Market relations, capitalization and the desire to create the maximum number of residential meters led to the emergence of new areas with densely populated residential buildings, which are mostly populated by young families, and the issue of servicing these areas by pre-school institutions remains open. Conceiving that the past project approach to solving the architectural organization of preschool institutions is not able to meet the current conditions and needs, it is necessary to turn to the world experience, rethink it and to distinguish positive and negative features for their further integration in our country.

Key words: children's preschool establishment, built-in type, kindergarten, educational institution, architecture.